

EGY AMERIKAI FLÓRENCBEN

Van az a híres fénykép, *Egy amerikai lány Olaszországban*. Annyira híres kép, hogy nemcsak azt lehet tudni, ki készítette (Ruth Orkin), de azt is, hogy kiről. Ninalee Craig volt a lány neve, aki, mint valami Botticelli-figura, átlebegett a firenzei utcán, miközben pajos, ábrándos vagy öreg legények elbűvölten bámulták. A fénykép 1951-ben készült, sem Ruth Orkin, sem Ninalee Craig nem él már. Firenzének, mondánánk, hogy hetven év nem idő, szemhunyas, semmi sem változik, a házak ugyanott állnak, talán volt egy vagy két homlokzatfestés, de az sem biz-

tos. Hanem belül. A Strozzi-palotában amerikai művészek munkáit állítják ki, Warholtól Kara Walkerig, és nem csak w-vel kezdődő nevű művészeket. Kara Walker még nem is élt, amikor Ruth Orkin elkattintotta a gépet, de hetven év ezek szerint elég volt ahhoz, hogy az amerikaiak betegyék a lábukat a reneszánsz palotákba.

American Art 1961–2001. Le collezioni del Walker Art Center Da Andy Warhol a Kara Walker (Amerikai művészet 1961–2001. A Walker Art Center gyűjteménye Andy Warholtól Kara Walkerig), Palazzo Strozzi, Firenze, 2021. augusztus 29-ig

Ruth Orkin: *American Girl in Italy (Egy amerikai lány Olaszországban)*, 1951, zselatinos ezüst nyomat, 26,1 × 33,5 cm

© Ruth Orkin

Balra: Cindy Sherman: *Untitled Film Still #32 (Cím nélküli film still #32)*, 1979, zselatinos ezüst nyomat, 20,2 × 25,4 cm

© Cindy Sherman

Jobbra: Michel Journiac: *24 heures de la vie d'une femme ordinaire (24 óra egy hétköznapi nő életéből)*, 1974, 24 vintage ezüst nyomat, mindegyik 24 × 18,3 cm

© Michel Journiac / ADAGP, Paris 2020

AMERIKAIKAIK PÁRIZSBAN

Nem tudom, van-e valami kereskedői, pénzemberi perverzitás abban, hogy François Pinault mindig a kereskedelem templomait vásárolja meg abból a célból, hogy művészeti templomokat hozzon belőlük létre. Van-e üzenet, hogy szép dolog a pénz, de nem oly szép, mint az art? Vagy épp ellenkezőleg: hová lennétek a gyönyörű lelkekkel, ha nem jönne valaki, aki kinyitja hozzá a pénztárcáját? A ti nagy lelketek mind elfér az én nagy zsebemben. Monsieur Pinault mindenestre a velencei Dogana után a párizsi Börze épületét is megvásárolta, felújította, telepakolta műtárgyakkal. Lehet perze tiltakozni, ha mindenki oda igyekszik, ha mindenki a helyét biztosítja az interneten, akkor én nem. De aki nemet mond, az is igent mond, az is Pinault kottájából játszik. Nagy dérral és dúrral nem nézem meg Michel Journiacot vagy Cindy Sherman. Akkor már nem egyszerűbb dér és dúr nélkül megnézni őket?

Journiac / Wilson / Levine / Sherman / Prince / Lawler, Bourse de Commerce, Pinault Collection, Párizs, 2021. december 31-ig

Jan Matejko: *Kopernikusz, a csillagász – beszélgetések Istennel*, 1873, olaj, vászon, 226 × 315 cm, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Maius, Krakko
Fotó: © Grzegorz Zygier

KÉT LENGYEL LONDONBAN

Miért ne választanánk a hosszabb utat? Elmehettünk volna Krakkóba is, hogy megnézzük Jan Matejko festményét Kopernikuszról. Mégis érdekes, ahogy egy meggyötört nép keresi önmagát, régi nagyjaihoz fordul, te is, ugye, lengyel voltál, és mégis meg tudtad változtatni a világot. Ráismerünk az érzésre, csak nálunk az egri nőket festették meg, vagy Dobozy Mihályt. De Krakkóban mindez olyan reménytelenül kelet-európai. Ha viszont Matejkót átviszik Londonba, az már egészen más. Akkor már az angolok mondják, hogy lám-lám, egy lengyel, aki megváltoztatta

a világlátásunkat, megérdemli a figyelmet. A National Gallery most Matejko képe mellé még az igazi Kopernikusz-tól is kiállít valamit, egy eredeti, 1543-ból való példányt a *De revolutionibus orbium coelestium*ből (*Az égi pályák körforgásairól*). Csak hogy tudjuk: ha tényleg a Föld kering a Nap körül, akkor nincs annak a szónak semmi értelme, hogy nyugat.

Conversations with God. Jan Matejko's Copernicus (Beszélgetések Istennel. Jan Matejko Kopernikusza), The National Gallery, London, 2021. augusztus 22-ig

Hans Dorn: *Asztrólábium*, Buda, 1486, sárgaréz, részben aranyozott, 58,8 × 45,2 × 3 cm, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Maius, Krakko
Fotó: © Grzegorz Zygier